

EMPORIÓN

PERIÓDIC QUINZENAL

Torroella de Montgrí, 3 de juny de 1923

Preu
de suscripció:
4'50 pts. l'any
Un número:
20 cts.

Redacció i
Administració:
Ateneu
Montgrí

* * *

Quan hi hagi pedagogs prou sabis per a esbrinar les lleis que regulen el perfeccióament col·lectiu sobreim la enorme influència de l'agrupació en la vida del nostre temps.

Aleshores serà dissecada la taberna dissolvent i el club agitador i el cassino ensopit; l'esdevenir s'honoritzarà en el record de la grollera vida tabernària, s'esandalitzarà per nosaltres de la grosseria del cafè-concert, i declararà infamant l'ús de l'esperit de vi i el de les cartes maleïdes.

I aleshores serà coneguda tota la horror d'aquestes plagues de tràgiques conseqüències per a l'individu, per a la llar i per a l'humanitat.

Però també aleshores serà coneguda la clarividència i la previsió dels que reconitzaren i prepararen el tipus ideal d'entitat per a recollir l'afany de sociabilitat que caracteritza a l'home d'avui en dia.

Quan tots conscients de l'obra a realitzar en aquest sentit, deixessin l'egoisme, que els ailla i la passió que els desiria i s'agrupessin per a bastir el casal de la cultura, de la tolerància, de la diversió genifil, de la llar comú, on florís l'esperit selecte d'una societat ultra-civilitzada es realitzaria el miracle més gran dels segles i una gernació fornida i delicada i més justa i més serena i de més altes concepcions i de més als designis substituiria poc a poc a la prosa de la gent individualista, material i desconfiada que malmena tot intent de progrés.

Nosaltres que en jornades d'il·lusió i de joventut somniarem en aquesta utòpica creació, endevinem pla bé el que costarà de

realitzar aquesta transformació que de primer antuvi pot semblar fàcil i planera.

I en mesurar-ne la dificultat ens aconhorta el pensament de què nostra missió no podia arribar més enllà dels inicis, preparant pels que vinguin la possibilitat de la realització plena.

I demanarem a tots pas altra cosa que l'amor i la assistència espiritual, per a mantenir en l'agre terror aquesta flor delicada i esperançadora que sosté un estol de torrejencs entusiastes.

Contra la guerra

La «Federación Sanitaria», d'Andalusia, composta per metges d'aquella regió, ha inclòs en el seu programa la propaganda contra les guerres.

Veus aquí un exemple ben digne d'ésser imitat i que desitrirem s'extengués a moltes altres associacions, tinguin o no caràcter professional, baldament no's tracti sinó de les merament recreatives.

A França, tot just signada la pau de Versalles, en Barbuse, el famós escriptor combatent que en la convalecència de ses ferides, des de l'Hospital, va descriure l'horror de la guerra amb tota la cruesa de la desoladora realitat, aprofità el prestigi que li valgué son èxit literari per a emprendre la organizació d'una obra que s'ha extès per tot França, qual objecle exclusiu és fer impossibles les guerres en l'esdevenir.

No pot confiar-se gaire en l'èxit immediat de aitals propagandes (ben clar ho ma-

nifesta l'estat actual del món) més són dignes d'elogi i convé encoratjar-les i fomentar-ne l'expansió.

Es circumstància digna de notar-se que en tot arreu els metges figuren individual i corporativament com a propulsors d'aquestes campanyes pacifistes; a París, ja fa temps hi ha establerta l'*Association Médicale Internationale pour la suppression de la guerre*, i com dèim en començant, també els d'Espanya participen en la tasca humanitària.

I és molt natural que sigui la classe mèdica portaveu de quant tendeixi a resguardar la vida humana. La vista perllongada de tantes misèries orgàniques i morals, la lluita diària contra les malalties i la mort, la vista dels treballs i engúnies de la maternitat i la cria dels fills que el modern sistema del servei militar obligatori sembla predestinar a una mort prematura, tot el conjunt de sofriments humans i socials en que intervenen, Huny d'amrossar la sensibilitat i afinen i exalten. Corpresos, doncs, per tanta desolació, és ben natural que aixequin bandera contra la guerra, que és síntesi de tots els infortunis que pesen sobre l'espècie humana.

El dia que tothom o una gran majoria ho estimés així, s'hauria guanyat molt per a redimir al món semblant plaga.

En aquest sentit hauria d'eduar-se a la mainada, des dels primers anys de la vida.

Liavars serien proscrites les joguines aptes per a dexendir els instints bèl·lics: fora els soldats, canons, sabres i pistoles de per riure; fora les peces d'indumentària escarnint l'uniforme militar; fora moixiganges de batallons infantils, tan impropis dels tendres afalacs de l'infantesa, i així en lo demés.

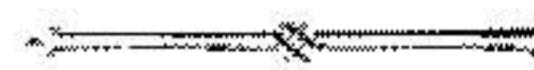
I quan ja les seves intel·ligències van fent-se aptes per a capir el fons de les coses i la imaginació es desperta al coneixement del món, de son passat i de son ésser, no poseu en llurs mans els llibres, tan abundosos per desgràcia, de falsa història o incompleta, que tracten solament de les vides dels reis, de les intrigues dels

palaus i de les guerres guanyades i perdues, fent com diuen *tabula rasa* de lo demés, i posant, això si, en el pinacle de la glòria als més grans destructors de la humanitat. ¡Quan lluny estem, en aquest punt, de la realitat!

Pregunteu a un noi de les beceroles qui son el Cid o Napoleón: tots ho saben. En canvi, els parleu de Jeuner o de Pasteur, que han salvat amb llurs descobriments innombrables vides; ni els grans els coneixen, ni de nom.

Llegim que nostre Sant Pare Pius XI, en sa allocució dirigida als Cardenals en el consistori del dimecres, condolgit del estat de l'Europa actual va exclamar: «no podem menys de cridar a nostres fills ¡pau! ¡pau!».

Tan de bo que tothom s'imprègnés d'aquest esperit i prediquessin tots amb la paraula i sobretot amb l'exemple, aquesta llei divina de la pau i de l'amor al próxime.

Una obra d'En Lluís Pericot

Parlar d'una obra del doctor D. Lluís Pericot és parlar de qualcom forçosament substancial i valiosíssim.

Don Lluís Pericot és una de les millors esperances de la ciència catalana; estudiós, metòdic, format en el fogar més fervent i millor orientat de Catalunya, Pericot pertany a la èlite dels sabis veritables tan modestos com feconds, dels quals cab esperar una obra seriosa i fonamental en un terren on la ciència tenia molt fins ara, d'esporàdic i d'enmanllavat.

Avui ens ha sorprès agradósament amb la remesa d'una obra atractiva: «Materials de Prehistòria Catalana». La col·lecció prehistòrica del Museu de Girona.

Ultra el valor científic té per nosaltres

un altre encant, la sabor torroellenca que traspua: si el nom de Pericot no fos sobrer per això, en el llibre ens parla de les valioses troballes prehistòriques del terme de Torroella de Montgrí, publicant-se belles fotografies dels ganivets de sílex, dels crànics, interessantíssims materials procedents de casa nostra.

En remerciar i felicitar a l'amic i a l'home de ciència ens complaguem en reproduir les consideracions que ha merescut l'obra d'En Pericot a un escriptor distingitíssim, trecant en les paraules d'altre ço que podria semblar apassionament en nostra població.

«Una encertada manifestació dels treballs que podríem anomenar de preparació, la constitueix la monografia recentment publicada pel professor En Lluís Pericot, estudiant i catalogant els *Materials de Prehistòria catalana del Museu de Girona*, monografia molt ben il·lustrada, amb reproduccions de destrats de sílex, puntes de sageta, braçalets, crànics, vasos d'Angels i ceràmica indígena d'Empúries, a més a més d'alguns objectes de ferro trobats a Sant Julià de Ramis.

Aquests avenços de catalogació, majorment si poden il·lustrar-se tan bé com en el treball del senyor Pericot, creiem poden ésser de molta eficàcia, en l'esdevenir, per a la publicació d'un estudi més general sobre Prehistòria catalana: valdria, doncs, la pena, que la tasca empresa pel senyor Pericot trobés seguidors, el mateix pel que fa referència al Museu de Barcelona i a altres museus que continguin troballes catalanes, que pel que toca a algunes col·leccions particulars de prehistòria, alguna de elles ben interessant.

Es encoratjador, certament, veure que en el retrobament integral de Catalunya les manifestacions científiques tinguin ja tan remarcable importància: si tothom aporta a aquesta obra començada el seu personal i mai petit esforç, dintre de poc no serà ja possible dir, en justícia, el que digué, no fa gaires dies, en una conferència el se-

nyor Cristòfor Domènech, tal vegada en un excés de pessimisme, ço es: que a hores d'ara no hi ha Ciència catalana ni veritable cultura catalana.

JOAQUIM PLA

E C O S

Aquests Ecos contindran afirmacions tan greus, tals atreviments, que a la faiso dels suïcides que escriuen la suada carta amb allò de "no culpeis a nadie de mi muerte", em veig obligat a declarar que jo soc únicament responsable del crim periodístic que es perpetra avui en aquesta secció, i que Emporion és sols culpable de deixar exhibir com un Pare-gegantàs del Conte aquest pobre escriptor que té un cor bla com un llonquist del dia.

Els defensors d'Espanya, ignars de la cultura espanyola, em malmiren. I jo estimo els escrits den Zorrilla, fins els den Campoamor, crec que, llevat den Guimerà, els autors catalans no entenen tan en comèdies com els castellans; admiro la sobirana epopeia del Quixot i em dol que el nostre jovent no'l llegeixi i mediti, com no llegeix ni estudia L'Atlàntida, Canigó, ni Idilis i cants místics del catalanissim Verdaguer. L'estudi m'allunya del jovent si bé la meva amar m'hi acosta. Dels homes de quaranta anys per munt no'n parlem: movent-nos per la gloria de Catalunya, seguim dues trajectòries distintes si no oposades.

Ein fan somriure les eucarnicades baralles entre nostres catalanistes i nostres espanyolistes: ni nostre catalanisme ni nostre espanyolisme, tenen un sólid subs-

tractum filosòfic; no constitueixen dues ideologies combatent-se.

Encar la magna batalla política de Torroella pot esguardar-se amb un deïx d'ironia.

—
Primavera; mes de maig. El pentinat, aquell horrible pentinat de les noies de Comunió Solemne, que transforma amb ses complicacions i munyocs aquelles cares ingènues, gracioses en caricatures salvatges, se passeja triomfalment per les vies públiques. Els nois de la Solemne s'us presenten enclenxinats, rissadets, Mengen cacauets a tot drap i mig d'amagatosis fumen cigarrets.

Entre aquets nens i nenes n'hi han molts pertanyents als Pomells de Joventut. Un noi solament du el formós llacet; ni una nena va cofada amb caputxeta. Troben les mares que aquell vel lleuger que currega tan l'estampa de les neves, muda més que una modesta caputxa blanca.

Ni la caputxa ni les barres catalanes fan festa.

Estètica, amor catalanesca, bon sentit? Ah! sempre recordem l'Hàmitet: paraules, paraules...

I un dia en una solemnitat pomellista, m'atançaré al públic, damunt les taules d'un escenari i clamare:

El Sr. Folch i Torres, el Mestre de nos tres Pomells, les ensenyances del qual tan excellents fruits han llevat en nostra vila, etc., etc.

Diàleg d'actualitat:

— Voleu dir que la cultura...

— Voleu dir que la política...

— *Els Romans, famosos per sa política.*

— *I tan famosos. El nom província és llati castiç. Encar d'un governador s'en diu un Poucio, del nom de Pilat, d'aquell Pons Pilat, model de polítics.*

— *S'ha atacat ets catalans amb armes politiques. Amb armes politiques han de defensar-se.*

— *No ho nego. Però aïl aquell ceceo*

de les famílies distingides, aquelles curses de braus, aquells olé tu març i; aquell Tenorio i a fins aquells requiebros dels devocionaris, dirigits a Déu en llengua castellana que no hauran pas influït en la pèrdua de nostres llibertats o en la perduració de nostre estat de bous que tenen el coll ficat al jou?

— *Comencem per fer política catalana.*

— *I a tot estirar conseguireu un diputat per vostre districte. I com que presumeu que començareu per fer política i no continuareu gaire fent cultura — la deixadesa espiritual és nostre cranc — el poble seguirà tan fresc i inculte... En qüestió d'ases no m'he decidit encara pels catalans o castellans: crec excellents els morunos.*

— *El vostre ideal?*

— *Comeuçar per la cultura. Al menys que poseiu una dotzena d'homes ben cultes en política, en lletres, en economia, i que sàpiguen escriure una carta en correcte català. I aquesta dotzena que siguin constants un any en proporcionar mitjans d'instrucció catalanesca i general al poble. I que darrera cada vot, en seu temps, hi hagi un home, un català i que el triomf d'un candidat sia el triomf indiscutible d'una ideologia.*

— *Es feina de temps.*

— *Sí; es feina de temps. I passem els dies i les setmanes i els mesos organitzant eleccions, i proclamant candidats, i tot el nostre catalanisme consisteix en portar de vegades un llacet de les quatre barres i en córrer darrera els músics que toquen Els Segadors. Reparen els republicans espanyols: malgrat els consells d'en Pi i Margall, de fer filosofia, s'han entretingut en cantar la Marsellesa, símbol de revolució, i tan temps han passat cantant la Marsellesa, que la Marsellesa ja casi s'ha transformat en un símbol d'ordre i conservadurisme; i només a pàgés serveix per fer enrabiatar el clero.*

— *I vós, molestant la gent amb l'ironia.*

— *El que em dol és que en l'ironia me-*

va casi tothom hi veu alló que no hi ha i en canvi no hi sap ovirar la meva bona fe, el meu optimisme ideològic. Ah! si el jovent tingüés la meva fe ideal!. Encara a Torroella trigaria un any a parlar-se de política. I no podrieu des d'ara sortir al carrer sense preguntar-vos algun jove, molestós com les noies que posen flors a tothom per la Festa de la Flor:

*—Ja sabeu escriure en català?
I que no podrieu contestar com fins ara:
—I tu, minyò, ja'n saps?*

LUCIANUS

Casolanes

Tenim a nostra plaça un antic rellotge de sol, que a ben segur fou el primer rellotge públic que hi hagué a la vila. La grandiositat d'ell ens demostra que, avans de posar l'actual de campanar a Sant Antoni, algun Ajuntament, o potser els antics cònsols de la vila es preocuparen de fer construir aquest rellotge.

Ara bé; com que aquí no féren com a Sant Pol, que'l taparen amb una manta perque el sol i les pluges no'l malmenessin, resulta que està força despintat i apenes es distingeix cap xifra, ni el dibuix que l'ornamentava. Direu que tinguent l'altra mecànica no tenim necessitat d'aquest que sols marca les hores de dies i encara si no està nuvol. Però caldria conservar-lo com un record de's vells, repintant-lo, seguint el mateix dibuix. Brindem l'idea al Ajuntament, per si vol aprofitar-la.

La font de's Capellans, lloc aproposit per a fer berenades, roman en un estat de deixadesa que fa llàsima.

No ha trobat substitut n'Isidre Sets, l'home que tenia cura de llimpiar-la de tant en

tant, i que, enamorat d'ella hasta li dedicà uns versos en els quals l'anomena:

*Rica fuente abandonada
del Consejo Municipal*

Veritat és que més avall diuen els versos que mans criminals la fan malbé, i amb això te raó, ja que molts veïns en lloc d'esser guardians de lo seu, són moltes voltes els destructors.

Confiem en nostre Ajuntament, que tant es preocupa per l'embelliment de la vila, farà llimpiar dita font que es municipal, com ho demostra l'escut de pedra picada que ostenta.

El carro del matrimoni, dies enrera, va batre el «record» en nostra vila. Quatre casaments d'una longada. ! Reíra! A n'aquest pas, cal que hi parem ment: a veure si se'n descarrilla.

Això, a la vegada, ens recorda que som solters i ens avisa els seriosos perills que correu nosaltres i els confrares d'estat, d'ambdós sexes. El primer d'aquest perill està en que podem trobar-nos casats sense saber-ho. A on anem, amb velocitats de quatre per dia. ! Ni el pensament les atrapa!

El segon perill és qüestió de números. No és d'estrangejar la relació del matrimoni amb les Matemàtiques, quon es relaciona inclús amb l'Astronomia (El matrimoni té un satèlit: la lluna de mel)

La por de quedar tiel (o tieta) — que és com dir reduït a zero en la nostra societat — no ha d'espantar a un, si fóra sol; però som tots eis confrares, que el dia en què la societat començà a deixar anar els seus àcits damunt nostre (impostos, privacions, desconfiances de tota mena) estem perduts. I com que som prous per a la defensa i la unió fa la força, constituïm-nos en gremi, tindrem nostre port de refugi. Diuen que val més prevenir que curar. Encara hi som a temps, confrares. Jo, desinteressadament, us brindo la qüestió. Tots els qui tingueu ganes de permanèixer *tiets* tota ia vida, repenseu-hi, agrupeu-vos i preneu els acords oportuns. Ah! En

quan al meu vot, us prego uns dies d'espera per a resoldre.

El nostre Ajuntament sembla que emprèn resoltament les millores urbanes. Alegrem-nos-en tots i animen-lo per a què vagi donant de mica en mica, a la vila de les nostres amors, el caient d'una petita ciutat. No és demanar molt. L'Empordà és una de les comarques més belles del món i, una vila empordanesa, és precis que tothora vesteixi de festa major.

Avui és la *Rambla* qui s'ha vist amanya-gada. S'ha netejat, també, la plaça del Gra. Demà serà un carrer, o un altre. Els particulars, també cuidaràn millor les cases: les hi rentaran la cara i les empolvaran — equival a dir que exteriorment presentaran un altre aspecte.

Pensem que, amb el bon temps, rebrem la visita de molts forasters. Fem que la seva estada entre nosaltres pugui ésser ben agradosa. Particularment, recordem-nos de l'Estartit, joia natural de la costa. Que quan els forasters tornin a les poblacions respectives puguin dir de Torroella no la *vila vella*, sinó *Torroella la novella*.

Per això avui ens fem ressò d'unes petites millores. No cal dir que continuarem a l'espectativa i que desitgem que la campanya empresa vingui a satisfer plenament els nostres anhels.

—Piano, piano, si va lontano—deia l'italià.

CASOLÀ

NOTICIES

Religioses. — Han celebrat la conclusió del mes de maig a les esglésies de les monges, de la Providència i del Hospital. En aquesta última féu un bell sermó, el culte vicari Mossèn Llambert Pont.

La església de la Providència estava magnificament ornada amb l'esplendidesa a que ens té acostumats el prebère Mossèn Josep Serra.

Defuncions. — Dies passats morí En Josep Alabau pare de nostre consoci En Zacarias Alabau, al qual com a sa família, donem nostre més sentit pèsam.

—Aquesta setmana ens ha deixat, també Donya Consol Lalande, Vda. de Vilanova. Transmetem a nostre suscriptor D. Ricard Gaià, nebot de la finada i demés família, nostre condol.

Bona cacera. — La brigada que treballa a Torre Ponsa, ha mort dues serps molt grosses; mideixen nou punts i escorxada una d'elles li fou trobat, al païdor, un cornill enter.

Benvingut. — Ha sigut a Torroella, nostre suscriptor barceloní D. Ricard Viardell.

La Comunió Solemne. — Diumenge passat celebraren la Comunió solemne els nens i nenes d'aquesta vila. L'altar de la Parroquia oferia un bell aspecte car estava molt ben adornat.

El doctor Pou, cultíssim professor del seminari de Girona ocupa la sagrada càtedra pronunciant sermons magnífics, en els

IRIDOL VINTRO

calma tot seguint el MAL DE CAIXAL

Venda : Farmàcies Pou i Garcia. — Torroella de Montgrí.

quals palesa el sabi doctor les seves dots d'erudició de virtud i de zel apostòlic.

Excursió. — Dies passats visità Tordera una nombrosa excursió de catedràtics i alumnes de l'Institut de Girona, els quals estudiaren la riquesa arqueològica de la vila, surfint molt complascuts del viatge.

Esperant publicar altre dia una impressió més detallada, **Emporion** saluda als distingits visitants i espera que repeteixin sa lloable excursió.

Casal Català. — Dies passats tingué lloc una important reunió preparatòria a la qual assistiren més de cent individus per a tractar de la constitució d'un Casal Català on s'apleguésin tots els elements que simpatitzen amb les esperances de Catalunya.

Regnà un gran entusiasme i es nomenà una comissió la qual treballa de ferm per a sentar les bases de la entitat en projecte, la qual promet revestir una importància extraordinària.

En números successius donarem compte del camí realitzat per lograr son lloable aspiració.

El temps i el camp. — Se'n mostra insegu i variable com si ens trobessim en ple maig, sovinteigen les pluges amb les consegüents baixes de temperatura.

Els camps ofereixen un admirable aspecte i prometen una anyada extraordinària.

Què la promesa devinguï realitat.

Felicitació. — La dirigim calurosa al jove En Lluís Gelí Massanet, el qual després de brillants exercicis acaba d'obtenir el títol de Tècnic electricista en l'Escola industrial de Terrassa.

Esperant que nostre compatriota no dei-

xarà aquesta via d'estudi i de treball li desitgem moltes prosperitats en sa útil professió.

DR. NOGUER MORÉ

Dermatóleg, Sifiliògraf per oposició del Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. **CONSULTA A GIRONA :** Sols el primer dissabte de cada mes. Cort Real, 14, 1er.

Radium - Anàlisis d'Orina i Sang.

València, 200. pral. - Barcelona.

L'arreglo del passeig. — Es molt digno de lloances l'arreglo del Passeig, que està portant a cap nostre Ajuntament, amb ajuda d'Obres Públiques, ja que una via del passeig, és carretera de Palafrugell, en el costat de la qual s'ha obert la cuneta, finguent els propietaris obligació de cobrir-les amb aceres.

Amb aquestes reformes i amb una mica més d'enllumenat, trobarem un formós passeig.

Emporion felicita a nostre Ajuntament.

Està per arrendar, el pis principal del Gaiè-teatre Coll.

Dirigir-se a Pere Huguet.

**GRAN FONDA
L'EMPORDANESE**

D^o EN

JAUME TORNÉ

Passeig de la Duana, 4 : Tel. 4561 R.

(Al costat de l'Estació de França i Molls)

BARCELONA

Espaioses i còmodes habitacions per als senyors passatgers : Cuina excellent : Cafès i licors de totes marques : Oberta durant tota la nit.

PREUS ECONOMICS

Antiga Fonda COTOLIU

A càrrec de **GIL PUJOL**

Serveis a la carta : Pensions : Berenars Resopons : Vins superiors de la terra Licors de les millors marques.

**Carrer de la Porta Nova
TORROELLA DE MONTGRÍ**

Se ven un portal de fusta amb dos batents, en molt bon estat i a preu sumament econòmic.

Per més detalls dirigir-se a la redacció d'aquest periòdic.

Imp P. RIBAS.—Representant a Torroella, EDUARD VIÑAS.

